

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Якименко Андрій Ігорович

здобувач другого рівня вищої освіти за спеціальністю 014.09 Середня освіта (Інформатика)
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
yakyman@elr.tnpu.edu.ua

Габрусєв Валерій Юрійович

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
gabrushev@fizmat.tnpu.edu.ua

Швидкі темпи технологічного прогресу та динамічний характер сфери ІТ вимагають постійної адаптації та розвитку професійних компетенцій. Головна проблема сьогодення, з якою стикаються як ІТ-фахівці, так і освітні установи, які їх готують, полягає в тому, як оснастити ІТ-фахівців необхідними навичками, щоб вони могли процвітати в цій динамічній галузі, а також вирішувати унікальні виклики, свідками яких ми стали у 2023 році.

ІТ-сектор постійно та динамічно розвивається, тому професіоналам, щоб залишатися «на плаву», потрібно безперервно набувати нових навичок, швидко адаптовуватися до змін робочого середовища та вимог проекту. Крім того, зростає потреба у софт скілах, особливо в навичках комунікації, включаючи спілкування з клієнтом та командою, командну роботу та лідерство, яке зараз необхідне при роботі з комплексним та динамічним продуктом, в якому зміни можуть відбуватися щоденно.

Взаємодія технічних і міжособистісних компетенцій стає дедалі важливішою для професіоналів у сфері ІТ, оскільки проекти все частіше вимагають співпраці між різними технічними відділами, командами, національностями, людьми з різними темпераментами та ін. Ці аспекти є дуже важливим у роботі, але їм, зазвичай, приділяють мало уваги.

До того ж, у сучасному світі з'явився новий вимір викликів та кризових ситуацій, таких як: пандемія COVID-19, війна в Україні, і, як наслідок, рецесія у вигляді масового звільнення ІТ-спеціалістів. Це призвело до значних змін у робочому середовищі, вимагаючи від ІТ-фахівців швидкої адаптації до віддаленої роботи, ефективної онлайн-співпраці з колегами по всьому світу та обізнаності в сфері геополітичних подій, які прямо чи опосередковано впливають на дану галузь [4].

Сукупність цих факторів підкреслює багатогранну проблему: як ІТ-фахівцям розвивати навички, необхідні для досягнення успіху в сфері, що характеризується надзвичайно швидкими змінами та непередбачуваними викликами, зберігаючи при цьому адаптивність, технічну майстерність та навички міжособистісної комунікації?

Галузь інформаційних технологій (ІТ) характеризується швидкими темпами змін, де постійно з'являються нові технології, а усталені практики застарівають із неймовірною швидкістю. У цьому динамічному середовищі досягнення успіху ІТ-

фахівця потребує комплексного підходу, як з боку окремих ІТ-спеціалістів, так і з боку навчальних закладів, які навчають наступне покоління.

Для ІТ-фахівців це:

Безперервне навчання та самоосвіта. Наріжним каменем успішної ІТ-кар'єри є непохитна відданість навчанню. Освоєння нових навичок і відстеження трендів у технологіях мають стати неодмінною складовою професійного зростання. Це включає в себе проходження курсів, участь в тренінгах, open source проєктах, конференціях, читання технічної літератури, та активний пошук можливостей для розширення своїх знань [1, с. 9].

Проектне навчання. Хоч теоретичні знання безперечно є важливими, практичний досвід не менш вагоме значення. Участь у реальних проєктах дозволяє ІТ-фахівцям застосовувати свої технічні навички на практиці. Цей цінний реальний досвід усунення неполадок, вирішення проблеми та співпраці з членами команди краще запам'ятовується та є практичнішим, ніж знання з підручників.

Залучення спільноти та networking. Активна участь в ІТ-спільнотах, професійних мережах і онлайн-форумах (напр., stack overflow, reddit, quora та ін.) є золотою жилою знань і досвіду. ІТ-спеціалісти повинні скористатися цими можливостями для спілкування та обміну знаннями. Співпраця з колегами, обговорення галузевих тенденцій і вирішення реальних проблем на цих форумах сприяють особистому та професійному зростанню.

Окрім технічних навичок, вагоме значення також мають і soft skills:

Адаптивність і спритність. Відмінною рисою процвітаючого ІТ-професіонала є його спритність і адаптивність у бурхливій галузі. У середовищі, де зміни є єдиною константою, ІТ спеціалісти повинні швидко пристосовуються до ринкових коливань, активно шукати нові технології, методи та рішення, охоче змінюють свої стратегії, щоб орієнтуватися в ринковій динаміці. Ця гнучкість позиціонує їх як динамічних лідерів, які не тільки реагують на зміни, але й формують майбутнє ІТ.

Спілкування та співпраця. Часи, коли самотній ІТ-спеціаліст працював ізольовано, минули. У наш час бути успішним ІТ-професіоналом означає бути командним гравцем і чудовим комунікатором. У світі ІТ ми часто працюємо з людьми з різних сфер, як-от дизайну та бізнесу і вміння пояснювати технічні речі зрозумілою мовою є безцінним. Коли ми спілкуємося відкрито й конструктивно, робоче місце стає приємнішим, а наші ІТ-проєкти відповідають загальній місії компанії [2].

Лідерські та управлінські навички. Лідерство – здатність вирішувати конфліктні ситуації у колективі, брати відповідальність на себе і приймати колективні рішення, делегувати завдання членам команди, пояснювати, навчати, але не повчати нових членів команди.

Лідерські та управлінські навички відіграють вагому роль у сфері інформаційних технологій. Проєкти в ІТ часто є складними, багаторівневими, тому потребують ефективної співпраці різних команд для вирішення різноманітних технічних проблем. Ефективне лідерство забезпечує успіх проєкту, злагоджену командну роботу та управління ресурсами. ІТ-лідери також беруть

участь у вирішенні проблем, стратегічному плануванні та взаємодії з клієнтами/зацікавленими сторонами. Крім того, важливо, щоб лідер володів здібностями розв'язання конфліктів і здатністю впроваджувати інновації та адаптуватися в технологічному середовищі, що швидко змінюється. Ці навички є необхідними для кар'єрного росту та збереження конкурентоспроможності в сучасних обставинах.

Стресостійкість. Тенденції інтенсивного і напруженого сучасного ритму життя людини призводять до збільшення негативних емоцій, які, накопичуючись, формують яскраво виражені та тривалі стресові стани.

Несподівані випадки та технічні труднощі є характерними для ІТ сфери. Стресостійкість допомагає швидко реагувати на проблеми та ефективно їх вирішувати. Окрім того стресостійкість сприяє покращенню комунікації в колективі, гармонійним відносинам та позитивному робочому середовищу, що забезпечує успішну співпрацю команди. Спеціалісти з високим рівнем стресостійкості легше справляються з конфліктами, швидше відновлюються після невдач і скоріше досягають кар'єрного зростання.

Навчальним закладам, щоб іти «в ногу з часом» та готувати успішних спеціалістів до роботи в ІТ, потрібно регулярно оновлювати свої навчальні програми, стежити за останніми розробками в галузі, галузевими тенденціями та технологіями, щоб давати студентам лише актуальну інформацію [3].

Необхідно більше уваги приділяти практичному досвіду. Університети можуть співпрацювати з місцевими підприємствами та пропонувати стажування або кооперативні програми, щоб дати студентам реальний досвід.

Крім технічних навичок навчальним закладам слід акцентувати увагу і на софт скілах, таких як вирішення проблем, спілкування, роботі в командах, які є важливими під час роботи на реальних проєктах [4]

Освітні підходи, такі як проєктне навчання, коли студенти працюють над проблемами реального світу в командах, також можуть бути дуже ефективними.

Впроваджуючи ці стратегії університети можуть краще озброїти нових ІТ фахівців навичками та досвідом, необхідними для досягнення успіху в сучасному ІТ середовищі.

Сучасна індустрія інформаційних технологій вимагає від фахівців безперервного розвитку та адаптації до неймовірно швидкозмінного середовища. У такому динамічному оточенні досягнення успіху вимагає комплексного підходу, який стосується як окремих ІТ-спеціалістів, так і освітніх закладів, які навчають майбутнє покоління професіоналів.

Для індивідуальних ІТ-фахівців це означає постійне навчання та самоосвіту, активне залучення до професійних спільнот і спілкування з колегами на онлайн-форумах, практичний досвід та розвиток soft skills, які мають вагоме значення під час роботи на реальних проєктах.

Навчальним закладам слід оновлювати свої навчальні програми, адаптовувати їх до сучасних реалій та акцентувати увагу на практичному досвіді, щоб забезпечити студентів актуальними навичками і вміннями, необхідними для досягнення успіху у сучасному ІТ-середовищі.

Список використаних джерел

1. Галактіонов І. О., Телишева Т. О. Система незалежної оцінки компетентності ІТспеціалістів. Науковий журнал «Молодий вчений». 2019. № 76. С. 9.
2. Information and professional competence of future engineers. URL: <https://www.interscience.uz/index.php/home/article/view/2415/1961> (дата звернення: 01.11.2023).
3. Навіщо ІТ-спеціалістам оцінювання soft skills і як це робити. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/assessing-soft-skills-in-it> (дата звернення: 01.11.2023).
4. Antoniuk V. Integration of higher education of Ukraine in the European educational area for the development of human capital. Journal of European Economy. URL: <http://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1554> (дата звернення: 03.11.2023).